

Martinus Rørbye

Det nære og det fjerne

Nivaagaards Malerisamling:
Under sydlige himmelstrøg

Øregaard museum:
Under nordlige himmelstrøg

7. september 2014 Æ 18. januar 2015

Udsigt fra Parthenon, Akropolis, Athen, 1844 (udsnit)
Statens Museum for Kunst

Den danske guldaldermaler Martinus Rørbye (1803-1848) var en rejsende kunstner. Livet igennem opsøgte han nye motiver i ind- og udland og gengav steder, mennesker og arkitektur med en næsten etnografisk interesse - uanset, om motivet var hentet i København, Skagen eller Konstantinopel. For første gang i 33 år kunne man i efteråret 2014 opleve Rørbyes billeder fra nær og fjern, når Øregaard Museum og Nivaagaards Malerisamling præsenterer denne vigtige, danske kunstner på to udstillinger, som vises samtidig.

Som guldaldermaler har Rørbye stået lidt i skyggen af sine samtidige kollegaer J.Th. Lundbye og Christen Købke. Men hans bidrag til den danske kunsthistorie er lige så vigtigt. På sine mange rejser både i Danmark og udlandet skabte han en enestående produktion, som indgår i en større fortælling om, hvordan man nærmede sig det velkendte og det fremmede i midten af 1800-tallet. Rørbyes indfaldsvinkel var en seriøs og oprigtig interesse for de fremmede mennesker og eksotiske skikke, han mødte. I en tid, hvor nationalstaten var i sin vorden, skabte Rørbye dermed sit eget bidrag til et verdensbillede, som var under forandring. En række af hans værker står i dag som nogle af Guldalderens bedste billeder.

En kunstner – to udstillinger

Udstillingerne med Martinus Rørbye på hhv. Øregaard Museum og Nivaagaards Malerisamling var en fælles satsning på en af Danmarks vigtigste kunstnere fra 1800-tallet. Der var tale om to komplementerende udstillinger, der både kunne opleves selvstændigt og i forlængelse af hinanden.

Øregaard Museum præsenterede Martinus Rørbyes arbejde under nordlige himmelstrøg, fortrinsvis i Danmark, hvor han indledte sin karriere som elev af C.W. Eckersberg på Kunstakademiet. Den unge Rørbye var mester for fremragende skildringer fra København og omegn. Men han gik gerne sine egne veje og havde øje for lokaliteter og motiver fjernt fra hovedstaden. Allerede i 1833 rejste Rørbye for eksempel til Skagen, hvor akademiuddannede kunstnere ellers ikke kom. Dermed var Rørbye med til at introducere

motiver fra datidens "Udkants-Danmark" – Jylland og Skagen – i dansk kunst. Både i sine motivvalg og i de enkelte værker havde han et særligt blik for forholdet mellem det nære og det fjerne.

Nivaagaards Malerisamling rettede fokus på Rørbyes rejser i Italien, Grækenland og Tyrkiet. Ligesom de andre guldaldermalere ville Rørbye opleve Italien og landets store kunstschatte. På sin vej sydpå lagde han vejen om Paris, og der fik han smag for orientalsk kultur. Så han var absolut parat, da han i Italien fik mulighed for at rejse østover til Grækenland og Tyrkiet. Her udførte Rørbye et væld af skitser og tegninger – et ejendommeligt materiale, som han efter hjemkomsten til Danmark anvendte i senere arbejder. Det er denne interessante dokumentation fra Rørbyes rejseliv under sydlige himmelstrøg, som var hovedemnet på Nivaagaards Malerisamling.

Tilsammen tegnede de to udstillinger et nuanceret billede af en kunstner, der ikke blot var en fremragende tegner, men som også var med til at åbne folks øjne for en verden, der var meget større end hverdagens København. Også derfor indtager Rørbye en særlig plads i dansk kunsthistorie.

Udstillingerne var led i et samarbejde med Skovgaard Museet og Ribe Kunstmuseum, hvor de efterfølgende blev vist. Projektet blev ledsaget af en gennemillustreret antologi med bidrag fra landets førende guldalderforskere.

Biografi

Martinus Rørbye (1803-1848) blev født i Norge og ankom i 1814 til København med sin familie. På Kunstakademiet i 1820'erne vandt han alle udmærkelser, undtagen den store guldmedalje, som han forgæves forsøgte at vinde flere gange. I 1830 indledte han sin første udlandsrejse af flere – denne gik til Norge via Jylland. I 1833 fik Rørbye et større rejselegat, der gav mulighed for at rejse til Italien, Grækenland og Konstantinopel, hvor han udførte mange studier. I 1837 modtog han, som den første, den nystiftede Thorvaldsen Medalje, og i 1844 blev han udnævnt til Professor ved Kunstakademiet. Rørbye døde på sin bryllupsdag, den 29. august i 1848 kun 45 år gammel.